

TALOUSARVIOALOITE 656/2009 vp

Määrärahan osoittaminen työttömien yhdistysten, katulähetysyhdistysten ja muun kolmannen sektorin lisärahoitukseen erityisesti Keski-Suomessa

Eduskunnalle

Kolmannen sektorin toiminnat ovat ottaneet sijansa yhteiskunnassamme. Vaikka työttömien yhdistysten edustajat ovat usein todenneet tavoitteekseen tehdä yhdistyksensä tarpeettomiksi, silti tarvetta on yhä. En pidä oikeana linjaa, jossa avustusrahat lopetetaan. Eri paikkakunnilla on suhteellisen pienillä avustusrahoilla saatu työllistettyä yhteensä satoja ihmisiä maakunnassamme. Aina, kun jotakin tekee, niin jotakin saa, on totuus tänäkin aikana. Kun vaihtoehdoksi jää vain rahanmeno eikä tulosta työstä, tilanne ei ole oikein. Kolmannen sektorin yksi tärkeä tehtävä on myös auttaa ja ohjata ihmisiä eri elämänvaiheiden jälkeen työelämään.

Ajatus työllistymisestä työmarkkinoille on hyvä, mutta aina se ei vain eri syistä onnistu. Silloin kolmas sektori on korvaamattoman tärkeä antaessaan mahdollisuuden työhön tukirahoilla. Käydessäni eri työttömien yhdistysten ja nuorten työpajojen toimipisteissä niin maakunnassamme kuin Keuruullakin olen tavannut vain työstään iloisia ihmisiä. Jokaisen ja erityisesti nuoren kohdalla tämä merkitsee paljon. Tilanteiden ja asioiden parantuessa useimmat ovat sitten työllistyneet muille työmarkkinoille tai toimivat yrittäjinä. Tässäkin on tullut kiitettävän myönteistä tulosta.

Työ on jo sinänsä arvokas asia ihmiselle. Tätä mahdollisuutta tulee tarjota monin tavoin. Kukaan ei saa jäädä osattomaksi. Kolmannen sektorin työtä tarjoaviin toimintoihin on löydettävä

ratkaisut ja rahoitus. Kovan kilpailunkin maailmassa jokaiselle on oltava tarjolla jotakin työtä. Työllä itsellään on paljon muitakin arvoja kuin välitön rahallinen tulo. Kuinka turvataan kolmannen sektorin toimijoiden toimintamäärärahojen jatkuminen, etteivät toiminnat keskeytyisi tai loppuisi?

Ensinnäkin laki ja asetus työllisyyspoliittisesta avustuksesta ei velvoita "työllistämään". Niissä puhutaan työllistymistä edistävästä toimenpiteistä. Joillakin yhdistyksillä työllistämisen lisäksi on kysymys ihmisten elämänlaatua parantavista toimenpiteistä. Jos ja kun yhdistyksen toiminta loppuu, niin loppuu myös kaikki edellä kerrottu. Yhdistyksen toiminta ei ole pelkkää työllistämistä. Se on ennen muuta yritystä valmentaa ihmisiä työelämään ja parantaa heidän elämänlaatuaan. Jos ns. kolmannen sektorin rahoitus vaikeutuu, vaikutuksia voi kuvata seuraavasti: maksuttomat toimistopalvelut loppuvat, maksuton neuvonta esim. velka- ja eläkeasioissa loppuu, maksuton mahdollisuus lukea lehtiä kahviossa loppuu — eikä kahvistakaan aina peritä maksua, maksuton mahdollisuus käyttää nettiä tai muuten tietokonetta kahviossa loppuu, mahdollisuus matalan kynnyksen sosiaaliseen kanssakäymiseen toimistossa ja kahviossa loppuu.

Sellaisen paikan puuttuminen, jossa voi olla vapaasti ja vertaistensa joukossa (mukaan lukien toimiston palkattu väki), saattaa johtaa ns. syrjäytymiseen. Mahdollisuus oppia työelämää ja

sitä myötä palata normaaliin työelämään loppuu. Yhdistys on usein pystynyt järjestämään "työpai-kan" talon omissa töissä ja talon ulkopuolisissa töissä 6—10 henkilölle vuodessa erilaisten tuki-
en avulla. Yhdistyksessä työssä olevilta ei vaadi-
ta tulosta. Ensimmäinen opetettava asia on oppia
tulemaan töihin töiden alkaessa ja lähteä pois töi-
den päättyessä.

Kolmannen sektorin yhdistys on matalan kyn-
nyksen työpaikka. Ruokapankkitoiminta voi lop-
pua. Yhdistykset hoitavat usein ruokapankin,
mutta ruokalappuja ihmiset saavat myös diakoni-
alta ja sosiaalitoimistosta. Yhtäkkisestä rahoituk-
sen loppumisesta seuraisi ongelmia monin ta-
voin. Kysymykseksi nousee mm. se, minne laite-
taan yhdistyksen omistamat tavarat (toimiston
koneet, laitteet, pöydät, arkisto, kahvion astiasto
jne.). Miten maksetaan työntekijöiden palkat?
Toimistoa, kahviota ja kirpputoria ei hetkessä
ajeta alas eikä ilman työntekijöitä. Miten selvi-
tään veroista, joita verottaja määräsi yhdistyksel-
le sen omasta varainhankinnasta? Vapaaehtoi-
nen ja puolittain vapaaehtoinen järjestötoiminta
kaipaa tukea. Jos yhdistys ei selviä velvoitteis-
taan käytettyään kaikki keinot, jäävätkö rästit yh-
distyksen vastuullisten henkilöiden vastattavik-
si?

Nuorten työpajojen toimintojen turvaaminen
ja yhteiskunnallisen syrjäytymisen ehkäisemi-
nen on tärkeää. Pitkäaikaistyöttömyys aiheuttaa
ongelmia monille ihmisille. Monelle se on myös
muuttunut pysyväksi työttömyydeksi. Pitkäai-

kaistyöttömien tilanteen helpottamiseksi olisi
erityisen tärkeää kehittää työ- ja sosiaalihal-
linnon yhteistoimintaa paikallistasolla. Tätä varten
on jo asetettu työryhmä kehittämään koordinoitu-
ja malleja ja keinoja pitkäaikaistyöttömien palve-
luihin.

Pelkkä työpaikalla hankittu ammattitaito ei
enää riitä muuttuvilla työmarkkinoilla, jos työn-
tekijällä ei ole yleissivistäviä ja ammatillisia per-
usvalmiuksia. Työelämästä syrjäytymisen eh-
käiseminen edellyttää ammatillisten ja yleissivistä-
vien perusvalmiuksien parantamista erityisesti
ikäntyvillä työntekijöillä.

Nuorten kohdalla on varmistettava toteutettu-
jen koulutusuudistusten lisäksi, että nuorten työ-
pajatoiminnan jatkuvuus turvataan ja työpajojen
toimintaa kehitetään. Erityistä huomiota on kiin-
nitettävä palvelujärjestelmien ulkopuolelle pu-
donneisiin ja elämänhallinnassaan vaikeuksissa
oleviin nuoriin. Päihde- ja huumausainetilanne
pahenee. Erityisesti nuorten huumausainetilan-
neen käytön ehkäisyyn on kiinnitettävä huomiota.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

*että eduskunta lisää valtion vuoden
2010 talousarvioon momentin 32.30.51
perusteluihin maininnan, että määrära-
haa saa käyttää työttömien yhdistysten,
katulähetisyhdistysten ja muiden vas-
taavien kolmannen sektorin toimijoiden
työn turvaamiseksi erityisesti Keski-
Suomessa.*

Helsingissä 25 päivänä syyskuuta 2009

Lauri Oinonen /kesk